

- پنجشنبه ۴ مرداد ۱۴۰۳**
- سال شانزدهم - شماره ۲۹۰۴**



سرمایه‌گذاری بدون مهارت فرصتی برای رانت‌بازان

نیازمند دیکتاتوری در تولید هستیم

اقتصاد و تولید با عنوان پرمطراق بیان می‌کنند. بنابراین با توجه به اهمیت موضوع برآن شدیم تا با دانش‌آموخته دکتری اقتصاد و عضو هیئت علمی دانشگاه اهواز گفت‌وگویی ترتیب دهیم که

در ادامه می‌خوانید:

سید مرتضی افقه با بیان اینکه گرچه بنده اقتصاد خوانده‌ام اما گرایشم تأثیر عوامل غیر اقتصادی بر تولید و توسعه است؛ بنابراین تصور می‌کنم که در کشور ما مشکل ریشه‌ای‌تر از آن

است که آن را تنها در عملکرد دولت و یا بخش خصوصی جستجو کنیم.

وی، افزود: این بدان معنا است که در جامعه ما در نظام حاکم بر تولید؛ معیشت، اقتصاد و رفاه مردم جزو اولویت‌های اولیه تصمیم‌گیری نیست

بلکه بیشتر اولویت‌های دیگر پرنگ‌تر هستند.

این اقتصاددان عنوان کرد: علم اقتصاد بدان معناست که بتوانیم منابع محدود را در بین نیازهای نامحدود توزیع کنیم حال وقتی عمده منابع بین نیازها با اولویت‌های ابتدایی توزیع شود برای تأمین منابع در اولویت‌های پایین‌تر مشکل ایجاد خواهد شد.

افقه با تأکید بر اینکه در کشور ما در تصمیم‌سازی‌ها اولویت‌ها با مباحث غیراقتصادی و غیرمعیشتی است و منابع همواره به آن سمت

حرکت می‌کند، اذعان کرد: نظام انتخاب و انتصاب مدیران نیز بر همین اساس شکل گرفته یعنی کسانی انتخاب می‌شوند که همین اولویت‌ها را دنبال می‌کنند البته این موضوع بر خلاف آن چیزی است که در تریبون‌ها و رسانه‌ها از سوی مسئولان با عنوان رفع موانع تولید یاد می‌شود.

وی با اشاره به اینکه امروز تخصیص بودجه‌در کشور نشان‌دهنده گفته‌های ما است، تشریح کرد: بنابراین بدون وجود دولت توسعه‌خواه، بخش خصوصی نیز به دو طریق زمین‌گیر می‌شود؛ نخست اینکه دولت جهت سرمایه‌گذاری امتیازی(رانت مثبت یک سیاست است برای کاهش نابرابری‌های منطقه‌ای و کاهش فقر) را به‌دستی اما تنها به عده‌ای افراد ارائه می‌کند.

این کارشناس اقتصادی ادامه داد: دوم اینکه وقتی مدیران بر اساس شایستگی‌ها انتخاب نشوند و بر عملکرد آن‌ها نظارتی وجود نداشته باشد، این رانت‌هایی که به‌منظور رونق تولید قرار است توزیع شود، به افرادی تعلق می‌گیرد که از

سوی مسئولان شهرستان همکاری لازم با مدیران مربوطه به عمل آمد و هفت هکتار زمین رایگان از سوی منابع طبیعی به شرکت واگذار و امتیازات زیربنایی آن نیز تأمین شد.

در این بین در قبال اقدامات شهرستان،

مدیران شرکت تعهد به عدم تعطیلی یا عدم واگذاری آن به شخص حقیقی یا حقوقی دادند که محصول حاضر برخلاف آن تعهد کارخانه در آستانه تعطیلی قرار گرفته است.

جالب‌تر اینکه به گفته مدیران شهرستانی، مدیرعامل و هیئت‌مدیره شرکت فرآوری دولومیت نهاوند تعهد دادند در سه فاز به تعهدات خود عمل کرده و در فاز نخست فرآوری دولومیت کلسینه داشته باشند، در این زمینه به وعده خود عمل کردند و همچنین مقرر شد در فاز دوم بلکه کارگران فعلی که حدود ۵۰ نفر هستند نیز در آستانه بیکاری قرار دارند.

تأسف‌بارتر اینکه بهانه مدیرعامل شرکت برای تعطیلی، عدم صرفه اقتصادی به‌دلیل دوری معدن از محل کارخانه است در حالی که یک معدن جنب کارخانه به فاصله کمتر از ۱۰۰ متر در حال واگذاری به آن‌هاست؛ ضمن اینکه در حال حاضر فعالیت کارخانه برای آن‌ها صرفه اقتصادی نیز دارد.

این در حالی است که در ابتدای احداث کارخانه قرار بود شرکت زمینه اشتغال‌زایی برای بیش از ۳۰۰ نفر را فراهم کند اما نه‌تنها این کار عملی نشد بلکه کارگران فعلی که حدود ۵۰ نفر هستند نیز در آستانه بیکاری قرار دارند.

حال این سؤال مطرح می‌شود که واقعاً گرہ کار تولید کجا است؟ آیا اشکال عملکرد دستگاه‌های دولتی است یا به عدم تخصص بخش خصوصی در قالب سرمایه‌گذار بازمی‌گردد؟ چرا واحدهای تولیدی ما باید با صرف هزینه‌های هنگفت در شهرها و کمک گرفتن از دستگاه‌های دولتی و حاکمیت پای کار آمده و در نیمه راه به تدهول خود عمل نکرده و منجر به هدرفت سرمایه ملی و تضییع بیت‌المال شوند؟
تأسف‌بارتر اینکه در ادامه برای احیای این واحدها باز هم از جیب این مردم با مطرح‌کردن این واحدها به عنوان واحدهای تولیدی راکد در ستاد توسعه و رفح موانع تولیدی هزینه شده و احیای آن‌ها را در کارنامه کاری خود با افتخار از سوی مدیران حوزه

سپهرغرب، گروه اقتصادی – طاهره ترابی‌مهوش، در گفت‌وگو با یک اقتصاددان مشخص شد؛ تولیدکنندگان با نداشتن مهارت سرمایه‌گذاری، فرصت را برای رانت‌بازان به بهانه داشتن سرمایه برای ورود به عرصه تولید، فراهم کرده‌اند.

کارخانه‌ها، کارگاه‌ها و مراکز تولیدی در کشور برای نظم دادن به امور تولیدی خود، نیازمند مهارت درمدیریت تولید هستند به دیگر سخن یک کارخانه زمانی می‌تواند در زمان پیش‌بینی‌شده به تحقق اهداف خود دست یابد که از مدیریتی منسجم و کارآمد در خطوط تولید خود بهره‌مند باشد.

به دیگر سخن تنها با استفاده از این مهارت‌ها است که بهره‌وری شرکت و یا کارخانجات تولیدی افزایش یابد و امکان تحقق اهداف در کوتاه‌مدت فراهم می‌شود زیرا به‌دلیل تغییر شرایط بازار و سلیقه مشتریان، نظارت بر بازار محصول و تحلیل این بازار در حوزه تولید همواره باید مورد توجه شرکت‌ها و واحدهای تولیدی قرار گیرد.

از طرف دیگر در شرایط کنونی رقابت برای تصاحب بازار محصول، نیازمند انجام برنامه‌ریزی‌های درست و منطبق با شرایط واقعی بازار و نیازهای مشتریان است. یک مدیر متخصص در حوزه تولید، فردی است که می‌تواند با تحلیل بازار و انجام پیش‌بینی‌های دقیق و منطقی، به تحقق اهداف کارخانه و یا شرکت خود کمک کند. درواقع یک مدیر قهار در عرصه تولید می‌تواند، با نحوه انجام وظایف و مهارت‌هایی که دارد، یک شرکت تولیدی را به سمت موفقیت و تحقق اهداف از پیش تعیین‌شده سوق دهد، اما گویی این مهارت و تخصص در برپایی بنگاه‌های اقتصادی مورد کمتر مورد توجه قرار گرفته و تنها داشتن سرمایه و عنوان سرمایه‌گذار برای اجرایی شدن یک واحد تولیدی کافی است.

در این بین استانی همچون همدان همواره زخم‌خورده این مسئله است؛ قابل توجه آن‌ها کارخانه دولومیت نهاوند در راستای توزیع عادلانه سرمایه‌گذاری با پای کار آمدن شرکت شستا آغاز به‌کارکرد و نهایتاً در سال ۱۴۰۱ توسط وزیر کار و رفاه اجتماعی مورد بهره‌برداری قرار گرفت.

با توجه به هدف اولیه کارخانه که محرومیت‌زدایی و ایجاد اشتغال عنوان شد، از

کریدورهای ترانزیتی و موانع موجود

۷۰ساله در دنیا دارد عقب ماندگی اقتصادی و نداشتن اولویت‌بندی در ترانزیت است. این موضوع باعث می‌شود زیر بناها بر مبنای لابی‌گری توسعه پیدا کنند و نه بر اساس اهمیت، اولویت، مقدار بودجه و ملی‌گرایی.

عامل مهم خارجی مانند تحریم که موانع

داخلی را ایجاد می‌کند

در حال حاضر بخش عمده‌ای از مشکلات بین‌المللی حوزهٔ ترانزیت مربوط به تحریم‌های یک جانبهٔ آمریکااست. در قوانین تحریمی، ترانزیت ایران به طور مشخص محدود نشده اما محدودیت‌های مالی و بانکی به حوزه ترانزیت نیز تسری یافته است. اثر این تحریم‌ها در حواله‌های بانکی و برنامه‌های بین‌المللی خود را نشان می‌دهد چراکه تجارت کالا مستلزم صدور بانامهٔ بین‌المللی یا اصطلاحاً (Bill Of Lading) است. در صورتی که این برنامه‌ها نامی از ایران یا بنادر کشور را داشته باشند بانکی‌های خارجی از هراس تحریم‌های بانکی آمریکا از تسویه حوالهٔ تِجار خودداری می‌کنند. همچنین عدم ذکر نام ایران به جهت دور رذن تحریم، ریسک برخورد حقوقی کشور مبدأ، مقصد و همچنین خزانه داری آمریکا با تاجر را بالا می‌برد بنابراین بسیاری از آنها حاضر به انجام این کار نیستند و ترانزیت از ایران برای تِجار کشورهای دیگرخطر آفرین تلقی می‌شود.

عدم بازاریابی مناسب در سایر کشورها

ایران در بخش بازاریابی و جذب (هر دو بخش خصوصی و دولتی)، در سایر کشورها بسیار ضعیف عمل کرده. ما هرگز نمایندهٔ تمام‌وقت در کشورهایی که نیازمند تجارت با آن‌ها هستیم نداشته‌ایم و به‌صورت مطلوبی ایران و اهمیت ترانزیت آن را به سایر کشورها معرفی نکرده‌ایم.

این موضوع باعث شده تا به‌دروستی در سطح جهان شناخته شده نباشیم.

در همین زمینه موارد ذیل در خصوص احیای ترانزیت پیشنهاد و توصیه می‌شود:

حذف رویه‌های زائد قانونی و اداری

تعدد و تکرر قوانین و نبود ضمانت اجرا، ابهام در قوانین، ابلاغیه‌ها و رویه‌های اداری موجود بر سر راه عبور کالای ترانزیتی از کشور ازجمله اصلی‌ترین دلایل متوقف ماندن رشد و توسعهٔ این فرصت در کشور است. هر کدام از سازمان‌های داخلی با ابزارهای قانونی اقدام به ایجاد این رویه‌های غیر اثربخش می‌کنند. بهتر این است که کلیه قوانین و ابلاغیه‌های موجود در این حوزه جمع‌آوری شده و طی یک فرایند کارشناسی ستادی نسبت به بازبینی مجدد زدودن موارد اضافه و یکپارچه کردن قوانین مفید ایجاد شود.

تعیین یک متولی واحد در امر ترانزیت
در غیاب چنین نهادی در ساختار حکمرانی،

سپهرغرب، گروه اقتصادی؛ معاون امور بین‌الملل بانک مرکزی ضمن تأکید بر لزوم استفاده از ارزهای محلی در مبادلات تجاری گروه بریکس گفت: کاهش اتکا به دلار آمریکا و افزایش استفاده از ارزهای محلی در تبادلات اقتصادی و تجاری، استفاده از طرح تسویه حساب ملی چند جانبه میان اعضای بریکس مورد تأکید اعضای بریکس قرار گرفته است.

محسن کریمی در سومین نشست معاونان مالی و بانکی مرکزی کشورهای عضو بریکس که در شهر ریودوژانیرو برزیل برگزار شد و برخی اعضا نیز به‌صورت مجازی در آن حضور یافتند ضمن تشریح سیاست‌های بانک مرکزی در زمینه توسعه همکاری‌های مالی با کشورهای عضو بریکس هدف مشترک تمامی کشورهای عضو را کاستن از اتکای به دلار در مبادلات تجاری و افزایش استفاده از ارزهای محلی عنوان کرد و افزود: بانک مرکزی ایران حمایت و آمادگی خود را برای مشارکت در پروژه «پل بریکس» اعلام می‌کند.

وی در ارتباط زنده تصویری در این نشست با بیان اینکه موضوعات مربوط به یادداشت مفهومی پل BRICS، مکانیسم سازوکار تسویه حساب چندجانبه مالی و نیز کانال‌های تبادل اطلاعات بانکی سریع و امن بریکس «پیام‌رسان‌های بانکی مستقل از سوئیفت» برای اعضای بریکس مهم هستند تصریح کرد: مسائلی مانند شفافیت ناکافی، هزینه‌های بالا و سرعت پایین تراکنش‌ها و همچنین عدم دسترسی عادلانه به کانال‌های پرداخت برون‌مرزی برای همه شرکت‌کنندگان، از دلایل اصلی اهمیت پل بریکس است.

معاون امور بین‌الملل بانک مرکزی خاطرنشان کرد: همان‌طور که تیم BRICS روسیه اشاره کرده

است، این پیش‌نویس می‌تواند به‌عنوان یک یادداشت‌مقدماتی در نظر گرفته شود و با توجه به ظرفیت خوب برای استفاده از فناوری دفاتر توزیع شده (DLT) و تمرکززدایی، می‌توان آن را به‌عنوان پیش‌نویس توسعه داد و ارائه کرد.

کریمی گفت: پل بریکس نه‌تنها با استفاده از قرارداده‌ها و خطوط سوآپ دوجانبه (BSL) در تضاد نیست، بلکه این قرارداده‌ا را تقویت کرده و مسیر عملیاتی آن‌ها را تسهیل می‌کند و امکان گسترش آن‌ها را به قراردادهای خطوط نقدینگی چندجانبه هموار می‌کند و امکان گسترش آن‌ها را به قراردادهای خطوط نقدینگی چندجانبه هموار می‌کند و از آنجایی که بسیاری از کشورهای عضو پل قبلاً چنین خطوط سوآپ نقدینگی را ایجاد کرده‌اند، عملیاتی شدن و چندجانبه‌سازی آن خطوط سوآپ را بسیار تسهیل می‌شود.

وی با بیان اینکه نمی‌توان بر اهمیت پرداختن به موضوع چارچوب قانونی بیش از حد تأکید کرد افزود: انتظار می‌رود حقوق همه اعضا

استفاده از ارزهای محلی به جای دلار در مبادلات تجاری اعضای گروه بریکس

تضمین می‌کند که از رشد اقتصادی یکنواخت‌تر حمایت می‌کند.

کریمی در این نشست با حمایت از پیشنهادهای گروه بریکس روسیه در زمینه شروع تحقیقات بر روی پل بریکس به‌ویژه اهداف و اصول ذکرشده و یادداشت‌مقدماتی افزود: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نیز ضمن تأکید بر تشکیل کارگروهی با مسئولیت تعیین دوره‌های تحقیق و تدوین پیش‌نویس سپید نامه (white paper) و جدول زمانی اولیه به‌عنوان گام بعدی حمایت می‌کند.

وی در ادامه با تأکید بر لزوم تکمیل این طرح و رفع ابهامات موجود به تبیین پیشنهادات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در این زمینه پرداخت و گفت: در این زمینه توجه به ابعاد مختلف پل بریکس از جمله سطح دسترسی،

اختیارات و اطلاعات اعضا، سازوکار اجماع و درجه تمرکززدایی، حقوقی، زیرساختی، فنی، امنیت اطلاعات، مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی ترویرسم، و همچنین نقدینگی و تشکیل گروهی از کارشناسان و هماهنگی آن‌ها در مراحل مختلف پلت فرم پل بریکس ضروری است.

ازجمله جنبه‌های زیرساختی پلت فرم پل بریکس رعایت شود و ملاحظات مناسب در نظر گرفته شود. همچنین مکانیسم کنسرسیومی می‌تواند پشتیبانی حقوقی مناسبی برای پل بریکس ایجاد کند که باید بیشتر بسط داده شود.

معاون بین‌الملل بانک مرکزی با بیان اینکه این ساز و کار فرصتی برای کشورهای شرکت کننده برای اجرای رویه‌های مبارزه با پول‌شویی و مبارزه با تأمین مالی تروریرسم (AML/CFT) در حوزه‌های قضائی خود را فراهم می‌کند افزود:

ظرفیت شورای مبارزه با پول‌شویی و مقابله با تأمین مالی تروریرسم بریکس قابل ارتقا خواهد بود و با این ابتکار، اعضا می‌توانند از استانداردها و توصیه‌های بین‌المللی مرتبط بهره‌مند شوند و نیاز به اتکا به توصیه‌های برخی مؤسسات که مبتنی بر ارزیابی‌های جهت‌دار است نخواهد بود.

کریمی افزود: از نظر مدل عملیاتی، باید با

بر استقرار این ارزهای ملی اعضا و تأکید بر استفاده از ارزهای ملی و دوری از دلار و یورو، تسویه‌های درون پلتفرمی انجام شود. وی خاطرنشان کرد: ایران تجربیات عملیاتی دارد و از طریق گروه تخصصی مشخص اعلام خواهد کرد و با توجه به تعریف دقیق مدل انتخابی و پیشرفت چندین تجربه مشابه جهانی، انتظار می‌رود این طرح در زمان نسبتاً کوتاهی اجرایی شود که بر اهمیت و فوریت پل بریکس تأکید می‌کند.

معاون بین‌الملل بانک مرکزی با بیان اینکه

در این راستا ارزهای انتخابی یا واحد حساب باید به گونه‌ای تعریف شود که با اقتصاد همه اعضا

معاون بین‌الملل بانک مرکزی افزود: به عبارت دیگر، به جای زیرگروه‌های متعدد تخصص، کارگروهی با مسئولیت بررسی جوانب مربوطه و تهیه پیش‌نویس و جدول زمانی پیشنهاد می‌شود

و در این راستا ضرورت و مزایای استفاده از دفتر کل توزیع شده (DLT) با توجه به اهمیت آن در حل مشکل تمرکز در بین کشورهای عضو باید به

وضوح توضیح داده شود. کریمی استفاده از نظام الگوی یگانه را مناسب‌ترین گزینه برای پیشبرد اهداف در این زمینه دانست و گفت: اکنون در حال کار بر روی فاز مطالعه یک مدل مشابه در ACU هستیم و آمادگی داریم این تجربه را با سایر اعضا به اشتراک

بگذاریم همچنین با توجه به پروژه mBridge و پیشرفت آن، پیشنهاد می‌کنیم این تجربه توسط چین و امارات به اشتراک گذاشته شود.

وی تصریح کرد: ما در حال بررسی اطلاعات ارائه شده در مورد سپرده گذاری‌های مرکزی (CSD) کشورهای عضو هستیم و نتایج پرسشنامه و همچنین بررسی مدل‌های پیشنهادی برای پایاپای

سازی بریکس (brics clear) در اسرع وقت اعلام خواهد شد.

معاون بین‌الملل بانک مرکزی در خاتمه گفت: خوشبختانه بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تجربیات خوبی در زمینه امنیت اطلاعات در حوزه مالی دارد و در نظر دارد تا حد امکان در مانورهای سایبری بریکس که در دست برنامه‌ریزی است، شرکت کند. این نوع مانورهای سایبری تاب‌آوری سایبری بخش مالی کشورهای بریکس را تقویت

می‌کند.

معاون بین‌الملل بانک مرکزی در خاتمه گفت: خوشبختانه بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تجربیات خوبی در زمینه امنیت اطلاعات در حوزه مالی دارد و در نظر دارد تا حد امکان در مانورهای سایبری بریکس که در دست برنامه‌ریزی است، شرکت کند. این نوع مانورهای سایبری تاب‌آوری سایبری بخش مالی کشورهای بریکس را تقویت

می‌کند.